

INSTITUTUL NAȚIONAL AL MAGISTRATURII

**30 de ani de INM
30 de ani de Drept**

Editura
Hamangiu
2022

Evacuarea – abordări substanțiale și procedurale

The eviction – substantive and procedural approaches

Drd. Bogdan Alex ARGHIR

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Judecătoria Sectorului 2 București
Asistent universitar la Facultatea de
Drept a Universității „Nicolae Titulescu” din București*

Rezumat: *Folosința imobilelor reprezintă un domeniu sensibil în care există o nevoie aparte de a clarifica raporturile juridice, sens în care legiuitorul a instituit mijloace eficiente, deopotrivă substanțiale și procedurale, prin intermediul cărora forța statală reacționează prompt și cu celeritate în scopul restabilirii ordinii juridice și sociale. În acest sens, evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept se poate obține fie printr-o procedură specială, fie pe calea dreptului comun, reclamantul având facultatea de a opta sub acest aspect, cu precizarea că fiecare dintre proceduri are avantajele și dezavantajele sale. Însă, indiferent de calea aleasă, obiectivul ca nicio dispoziție legală din dreptul intern să nu fie interpretată și aplicată într-o manieră incompatibilă cu obligațiile asumate prin Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale implică o analiză prin care se pun în balanță dreptul de proprietate/folosință și dreptul la domiciliu (folosința imobilului cu destinația de domiciliu), protejate deopotrivă de dreptul intern și de Convenție, iar instanțele de judecată sunt ținute a realiza un test de proporționalitate pentru a asigura un just echilibru între aceste drepturi.*

Cuvinte-cheie: *dreptul de a folosi un imobil, folosirea sau ocuparea ilegală a unui imobil, evacuare, procedură specială, drept comun, revendicare, sumar, urgent, facultativ, notificare, inadmisibilitate, instanța competentă, citare și comunicare, apărări admisibile, procedură de judecată, just echilibru.*

Abstract: *The use of immovable assets is a sensitive area showing a particular need to clarify the legal relationships. To this end, the legislator has established effective means, both of substantive and procedural nature, through which the public power reacts swiftly and speedily with a view to restore the law and social order. Therefore, the eviction from the unlawfully used or occupied properties can be achieved either through a special procedure or applying the general law. This option lies with the plaintiff, knowing that each procedure has its pros and cons. However, regardless of the chosen means, the purpose that no legal provision of the*

Procedee și formule aritmetice utilizabile în dreptul civil

Arithmetical procedures and formulas used in civil law

Dr. Gabriel BOROI

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Profesor universitar la Facultatea de Drept
a Universității „Nicolae Titulescu” din București*

Rezumat: Acest articol prezintă o serie de procedee și formule aritmetice, decurgând din raționamente matematice aplicate unor dispoziții legale, a căror menire este aceea de a facilita determinarea rezultatelor numerice în dezlegarea unor probleme juridice.

Astfel, în cuprinsul prezentului articol au fost propuse formule de calcul utile în următoarele ipoteze juridice:

– ipoteza împărțirii sumei obținute din valorificarea bunurilor debitorului, proporțional cu valoarea creanței fiecărui creditor;

– ipoteza reducerii deodată și proporționale a două sau mai multor liberalități; în acest caz, s-a pornit de la analiza a trei situații, respectiv acelea în care suma tuturor legatelor acoperă în întregime activul net al moștenirii și de cuius nu a făcut donații, în care suma tuturor legatelor acoperă în întregime activul net al moștenirii, iar de cuius a făcut și donații, și în care suma tuturor legatelor este mai mică decât activul net al moștenirii;

– ipoteza stabilirii cotelor succesoriale ale descendenților defunctului (clasa întâi de moștenitori legali), deosebindu-se, în primul rând, după cum aceștia vin la moștenire în nume propriu sau prin reprezentare, în al doilea rând, după cum descendenții defunctului vin singuri la moștenire sau, dimpotrivă, vin în concurs cu alți moștenitori legali sau cu legatari și, în al treilea rând, după cum au fost eventual perfectate donații de către de cuius;

– ipoteza împărțirii moștenirii între colateralii privilegiați, nuanțându-se după cum colateralii privilegiați vin la moștenire în nume propriu sau prin reprezentare, precum și după cum de cuius și toți frații și toate surorile sale au ambii părinți comuni sau, dimpotrivă, unii dintre frații și surorile defunctului au un singur părinte comun cu acesta;

– ipoteza stabilirii cotelor succesoriale în cazul în care soțul supraviețuitor, beneficiar al unei liberalități neraportabile, vine la moștenire în concurs cu descendenții

defunctului, dintre care cel puțin unul nu este și descendent al soțului supraviețuitor, fiind indicat quantumul cotității disponibile speciale și al cotele succesoriale, însă numai pentru ipoteza în care de cuius a făcut liberalități doar soțului supraviețuitor, iar nu și unor terți;

– ipoteza stabilirii termenului uzucapiunii reglementate de fostul art. 1895 C.civ. 1864.

Cuvinte-cheie: procedee și formule aritmetice, împărțire a sumelor obținute din valorificarea bunurilor debitorului, reducere a liberalităților excesive, stabilire a cotelor succesoriale, împărțire a moștenirii între colaterali privilegiați, stabilire a termenului uzucapiunii reglementate de fostul art. 1895 C.civ. 1864.

Abstract: This article shows a series of arithmetical procedures and formulas flowing from mathematical reasoning applied to legal provisions with a view to facilitate the determination of numerical results in solving legal problems.

Hence, throughout this article, useful calculation formulas have been proposed for the following legal situations:

– the division of the amount generated by the enforcement against the debtor's assets, by reference to the amount of each creditor's claim;

– the simultaneous and proportional reduction of two or more gifts; this case parts from the analysis of three situations, namely those where the amount of all legacies fully covers the net assets of the inheritance and de cuius has made no donations, where the amount of all legacies fully covers the net assets of the inheritance and de cuius has made donations, and where the amount of all legacies is smaller than the net assets of the inheritance;

– the establishment of the inheritance quotas of the deceased's descendants (legal heirs first in line), distinguishing, first, on whether they inherit in their own name or through representative, second, on whether the deceased's descendants are the only heirs or, on the contrary, they come into competition with other legal heirs or legatees, and, third, on the possible donations made by de cuius;

– the division of the inheritance between the privileged relatives, refining on whether the privileged relatives inherit in their own name or through representatives, as well as on whether de cuius and all its brothers and sisters have the same parents or some of the deceased's brothers and sisters have only one parent in common with de cuius;

– the establishment of the inheritance quotas where the surviving spouse, beneficiary of an exempt gift, comes to the inheritance in competition with the deceased's descendants, at least one of which not being descendant of the surviving spouse as well, indicating the amount of the special quota available and the inheritance quotas provided that de cuius has only made gifts to the surviving spouse, not to third parties also;

– the determination of the usucapion period regulated by the former art. 1895 of the 1864 Civil Code.

Omisiunea cercetării unor motive de apel – un nou caz de contestație în anulare

Omission to investigate grounds for appeal – a new case of appeal for annulment

Vasile BOZEȘAN

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Tribunalul Ilfov*

Rezumat: În paradigma obligației instanței de motivare a hotărârilor judecătorești – obligație prevăzută imperativ de Codul de procedură civilă și subsumată dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 din Convenția europeană a dreptului omului –, sintagma „omisiunea cercetării unor motive de apel” necesită precizări și distincții corelate, în mod necesar, cu identificarea remediilor pentru surmon-tarea consecințelor produse prin omisiunea analizării unor motive de apel.

Miza circumscrierii cu acuratețe a ipotezelor în care se omite cercetarea unor motive de apel rezidă în recunoașterea accesului părților la remediile prevăzute de lege pentru înlăturarea consecințelor decurgând din acest tip de omisiune, cu exclu-derea acestor remedii specifice în cazurile care nu se subsumează ipotezelor avute în vedere de legiuitor.

Cuvinte-cheie: contestație în anulare, omisiune, apel, motiv de apel, excepție procesuală, apărare de fond.

Abstract: In the paradigm of the court's obligation to give reasons for court decisions – an obligation provided imperatively by the Code of Civil Procedure and subordinated to the right to a fair trial provided by Article 6 of the European Con-vention on Human Rights – the phrase „omission to investigate grounds for appeal” requires clarifications and distinctions related to the identification of remedies to overcome the consequences produced by the omission to analyze grounds for appeal.

The stake of accurately circumscribing the hypotheses in which the investigation of grounds of appeal is omitted resides in the recognition of the access of the parties to the remedies provided by law to overcome the consequences arising from this type of omission, with the exclusion of these specific remedies in cases that do not fall under the hypotheses considered by the legislator.

Key-words: annulment appeal, omission, appeal, reason for appeal, procedural exception, substantive defense.

Aspecte de evoluție privind controlul casației asupra *calificării juridice a faptelor*. La limita dintre *legalitate și temeinicie*

Evolutionary aspects on the cassation review over the *legal qualification of the facts*. On the border between *legality and solidity*

Dr. Traian C. BRICIU

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Profesor universitar la Facultatea de Drept
a Universității din București*

Rezumat: *Recursul reprezintă calea de atac care reunește interesul privat al justițiabilului cu cel public, al întregii societăți, de a avea o aplicare și interpretare a legii unitară și predictibilă. Este general acceptat că stabilirea situației de fapt reprezintă un domeniu rezervat suveranei aprecieri a judecătorului de fond. La fel, este indiscutabil că cenșura instanței de recurs intervine în privința aplicării și interpretării normei de drept material. Între stabilirea faptelor și aplicarea legii se interpune însă „calificarea juridică a faptelor”. Aparține „temeiniciei” sau „legalității”? Poate instanța să cenșureze greșita calificare a faptelor, atunci când, bineînțeles, aceasta a condus, în mod subsecvent, la o aplicare greșită a normelor de drept material?*

Cuvinte-cheie: *recurs, legalitate, temeinicie, calificarea juridică a faptelor.*

Abstract: *The second appeal is the way of appeal that brings together the private interest of the litigant with the public interest, of the entire society, to have a uniform and predictable application and interpretation of the law. It is generally accepted that the determination of the factual situation is an area reserved for the sovereign discretion of the judge ruling on the merits. In the same way, it is indisputable that the second appeal court's censure intervenes regarding the application and interpretation of the rule of substantive law. However, between the establishment of the facts and the application of the law comes the „legal qualification of the facts”. Does it belong to „the grounds” or to „the legality”? Can the court censure the mischaracterization of the facts, when, of course, it subsequently led to a misapplication of substantive law?*

Key-words: *second appeal, legality, grounds, legal qualification of the facts.*

Nulitatea absolută a actului juridic civil – o dilemă procedurală

Absolute nullity of the civil legal act – a procedural dilemma

Veronica Magdalena DĂNĂILĂ

Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție

Rezumat: Prezentul articol analizează instituția nulității absolute a actului juridic civil, prin prisma principalelor aspecte procesuale ce determină regimul acesteia. Astfel, sunt prezentate condițiile invocării nulității absolute în procesul civil, urmărindu-se punctual a se răspunde la întrebările: cine, când ori până când și prin ce mijloace poate invoca nulitatea absolută într-un proces.

Cuvinte-cheie: act juridic civil, nulitate, interes, aspecte particulare procesuale de invocare a nulității absolute a actului juridic civil.

Abstract: This article analyses the institution of absolute nullity of the civil legal act, through the lens of the main procedural aspects determining its regime. Thus, the requirements for invoking the absolute nullity in civil proceedings are presented, aiming precisely to answer the questions: who, when or until when and by what means can invoke the absolute nullity in a trial.

Key-words: civil legal act, nullity, interest, specific procedural aspects concerning the civil legal act's absolute nullity plea.

Se știe deja că nulitatea actului juridic, în general, nu a fost niciodată definită în mod direct de lege și că toate definițiile gravitează, destul de cuprinzător, în jurul elementelor ei caracteristice, dintre care mai vizibil este cel sancționator.

În noul Cod civil, în care nulitatea este instituționalizată ca atare, acestui chip nou i se remarcă în mod radical funcția represivă: „*contractul lovit de nulitate absolută sau anulat este considerat că nu a fost niciodată încheiat*”, confirmând o teorie veche, dar de tradiție, potrivit căreia acest viciu lovește actul juridic la temelie.

Cu precădere în privința nulității absolute, pe care legea o concepe ca subordonată apărării interesului general, actualul Cod civil menține, fără niciun compromis, ideea desființării actului juridic care va fi considerat niciodată încheiat. Este însă acest deziderat posibil?

O opțiune discutabilă a noului Cod de procedură civilă: lărgirea sferei de aplicare a nulității necondiționate^[1]

A debatable option of the new Civil Procedure Code: the enlargement of the scope of unconditional nullity

Bogdan DUMITRACHE

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii în perioada 2003-2017
Executor judecătoresc*

Rezumat: *Nulitatea necondiționată, ca sancțiune aplicată actelor de procedură fără a o condiționa de existența unei vătămări suferite de una dintre părțile procesului, nu este decât din punct de vedere terminologic o noutate a Codului de procedură civilă intrat în vigoare la 15 februarie 2013. Vechiului Cod de procedură civilă nu îi era cu totul străin acest mecanism sever, cu precizarea că, spre deosebire de reglementarea actuală, nu părea să îi recunoască manifestarea decât într-o singură ipoteză, și anume aceea a unei judecăți administrate de o instanță necompetentă.*

Codul în vigoare lărgeste sfera de aplicare a acestei specii de nulitate, și nu doar pentru că o concepe ca fiind compatibilă inclusiv cu nulitatea relativă – vechiul Cod nu acredita în materia actelor de procedură distincția, clasică pentru actele juridice civile, dintre nulitatea absolută și nulitatea relativă –, ci pentru că multiplică ipotezele de nulitate necondiționată. Multiplicarea, în dispoziția-cadru de la art. 176 C.proc.civ., a cauzelor de nulitate necondiționată are o latură vizibilă (art. 176 pct. 1-5 conțin enumerarea unor instituții de drept procesual civil care ocazionează aplicarea sancțiunii, mai multe decât competența instanței), dar și una mai puțin vizibilă ori, altfel spus, predictibilă, întrucât în partea sa finală (pct. 6) art. 176 C.proc.civ. deschide nulității necondiționate o sferă de aplicare a cărei întindere este direct proporțională cu numărul cerințelor extrinseci ce ar putea fi inventariate în legătură cu feluritele acte de procedură săvârșite într-un proces civil.

^[1] Pentru interesante discuții pe această temă, discuții care, de altfel, au inspirat articolul de față, a se vedea și dezbaterea organizată de Societatea de Științe Juridice *Lama rece a procedurii civile: nulitatea necondiționată*, disponibilă la adresa <https://dezbateri.juridice.ro/1434/lama-rece-a-procedurii-civile-nulitatea-neconditionata>.

În plus, faptul că reglementarea nulității actelor de procedură în procesul civil, ca reglementare de drept comun, este obiectul normei de trimitere edictate în materia executării silite, cunoscută ca a doua fază a procesului civil, face ca potențialul de acțiune al necruțătoarei nulități necondiționate să fie unul apreciabil. Din perspectiva unei asemenea extensii, nu mai apare atât de surprinzător faptul că speța propusă ca pretext pentru analiza acestei specii de nulitate are în vedere o hotărâre pronunțată în cel mai frecvent și tipic incident judiciar cunoscut procedurii execuționale: contestația la executare.

Cuvinte-cheie: nulitate necondiționată, art. 176 C.proc.civ., cerințe extrinseci ale actului de procedură, vătămare, nulitate relativă, nulitate absolută, necompetența instanței.

Abstract: *Unconditional nullity, as a penalty applied to procedural acts without making it conditional on the existence of a damage suffered by one of the parties to the proceedings, is only a terminological novelty of the Civil Procedure Code entered into force on 15 February 2013. The former Civil Procedure Code was not totally ignorant of this harsh mechanism, with the remark that, unlike the current regulation, it seemed to recognize its occurrence only in one situation, namely in the case of the proceedings in front of a court lacking jurisdiction.*

The Code in force enlarges the scope of this type of nullity, and not only because it considers it compatible even with relative nullity – the former Code did not accredit in the field of procedural acts the distinction, classical for the civil legal acts, between absolute and relative nullity –, but also because it multiplies the cases of unconditional nullity. The multiplication, within the frame-provision in art. 176 of the Civil Procedure Code, of the causes of unconditional nullity has a visible side (art. 176 pt. 1-5 contain the enumeration of civil procedural law institutions causing the application of the penalty, not only court jurisdiction), but also a less visible one or, in other words, a predictable one, given that in its final part (pt. 6) art. 176 of the Civil Procedure Code offers to the unconditional nullity a scope the extent of which is directly proportional to the number of extrinsic requirements that could be inventoried in relation to the various procedural acts carried out in a civil proceeding.

Additionally, the fact that the regulation of the nullity of the procedural acts performed in the civil proceedings, as a general law regulation, makes the object of the referral rule stipulated in the field of enforcement, known as the second stage of the civil proceedings, renders the action potential of the relentless unconditional nullity a considerable one. From the point of view of such enlargement, it is not so surprising that the case proposed as a pretext for the analysis of this type of nullity refers to a judgement issued in the most frequent and typical judicial incident known to enforcement proceedings: the enforcement appeal.

Key-words: *unconditional nullity, art. 176 of the Civil Procedure Code, extrinsic requirements of the procedure act, damage, relative nullity, absolute nullity, court's lack of jurisdiction.*

Impreviziunea – o măsură a schimbării
*(Scurtă privire asupra evoluției legislației și
jurisprudenței vizând aplicarea teoriei
impreviziunii în contractele de credit încheiate sub
imperiul Codului civil de la 1864)*

Hardship – a measure of change
*(Short overview on the evolution of the legislation
and case-law focusing on the application
of the hardship theory to loan agreements concluded
under the 1864 Civil Code)*

Maria-Oana DUMITRESCU

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Curtea de Apel București*

Rezumat: Scopul articolului este acela de a oferi o perspectivă sintetică asupra impreviziunii în contractele de credit, având în vedere noutatea reglementării în dreptul național, dar și originalitatea procesului care a condus la definirea acesteia, care constă în acțiunile succesive și complementare ale legiuitorului, ale autorilor de doctrină și ale Curții Constituționale.

De asemenea, articolul își propune evocarea celor mai importante concepte în legătură cu tema abordată, precum și utilizarea teoriilor moderne asupra contractului, pentru a fi mai bine explicate regulile aplicabile teoriei impreviziunii (atât sub aspectul mecanismului de funcționare – al condițiilor de admisibilitate, cât și sub aspectul consecințelor specifice pe care aceasta le generează din momentul constatării existenței evenimentului care reprezintă cazul de impreviziune).

Fără îndoială, o tratare exhaustivă a teoriei impreviziunii nu este posibilă în cadrul unei lucrări de această natură, astfel încât articolul urmărește asigurarea unei baze minime de noțiuni pe care se fundamentează dispozițiile speciale și care să constituie fie un punct de plecare pentru noi analize, fie un instrument util pentru aplicarea concretă a legii.

Cuvinte-cheie: impreviziune, ruină contractuală, prezumții de impreviziune, consistență valorică și persistență temporală, adaptare a contractului.

30 de ani de drept de proprietate

30 years of ownership

Diana FLOREA-BURGAZLI

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Curtea de Apel București*

Rezumat: *Prezentul articol realizează o radiografie, restrânsă ca volum dat fiind contextul publicării, a procesului, început în urmă cu 30 de ani și nefinalizat încă, de rezolvare a problemei măsurilor reparatorii pentru preluarea abuzivă a imobilelor în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989.*

Astfel, articolul realizează o scurtă prezentare a evoluției legislative și jurisprudențiale în materia imobilelor preluate abuziv de fostul regim comunist, pe o perioadă de aproximativ 30 de ani. Prezentarea contextului general și social oferă o imagine de ansamblu a situației generate de preluarea imobilelor de către stat în timpul fostului regim comunist și de adoptarea ulterioară a unor legi speciale de reparație, precum și o scurtă privire asupra măsurilor reparatorii în alte state.

În continuare, articolul analizează, prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, opțiunea legiitorului român în materia reparațiilor acordate pentru imobilele preluate în mod abuziv, prezentând în paralel evoluția legislației și jurisprudenței în România. De asemenea, sunt prezentate principalele soluții pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauzele împotriva României în materie, în care au fost examinate schimbările legislative în privința unor concepte care au generat jurisprudență neunitară, cum ar fi titlul statului și buna-credință.

La finalul articolului, sunt examinate schimbările legislației în materia mecanismului măsurilor reparatorii în echivalent și soluțiile pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin care a fost evaluat acest mecanism.

Cuvinte-cheie: *drept de proprietate, dreptul la respectarea bunurilor, imobil preluat abuziv, titlul statului, bună-credință, restituire în natură, măsuri reparatorii.*

Abstract: *This article achieves an x-ray, limited in volume due to the context of the publication, of the process started 30 years ago and still pending, of solving the reparatory measures for the abusive take-over of the immovable properties between the 6th March 1945 - 22nd December 1989.*

Thus, the article makes a brief presentation of the developments in legislation and case-law in the field of the immovable properties abusively taken over by the former communist regime, over a period of approximately 30 years. The presentation of the general and social context offers an overview on the situation generated

Evoluția recursului civil în legislația română

Developments of the second appeal in Romanian legislation

Simona-Camelia MARCU

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție*

Rezumat: În decursul vremii, recursul a constituit o cale de atac ordinară sau extraordinară, potrivit opțiunilor de moment ale legiuitorului, instanța supremă fiind recunoscută ca instanță de drept comun în materie de recurs sau, ca efect al numeroaselor derogări, această competență a fost partajată cu instanțele inferioare.

Noul Cod de procedură civilă adoptat prin Legea nr. 134/2010 a transformat recursul într-o cale extraordinară de atac exercitată esențialmente în cazuri excepționale în care legalitatea a fost înfrântă.

Intervalul de timp scurs de la aplicarea acestei noi reglementări permite formularea unor propuneri de îmbunătățire a acesteia, inclusiv în ceea ce privește domeniul special al contenciosului administrativ, cu luarea în considerare a experienței în materie a altor state europene.

Cuvinte-cheie: recurs, perspectivă istorică, reglementare actuală, recurs în contencios administrativ, tendințe.

Abstract: Over time, the second appeal has been an ordinary or extraordinary remedy, according to the legislator's transitory options, the supreme court being acknowledged as the ordinary court in the field of the second appeal or, as a result of the many derogations, this power being shared with lower courts.

The new Civil Procedure Code adopted by Law no. 134/2010 has transformed the second appeal into an extraordinary remedy exercised essentially in exceptional cases where the legality has been breached.

The period of time elapsed from the application of this new regulation allows some proposals for its improvement, including in the special field of the administrative litigation, taking into account other European states' experience in the field.

Key-words: second appeal, historical perspective, current regulation, appeal in administrative litigation, trends.

Câteva puncte de inflexiune în evoluția practicii judiciare privind hotărârea care ține loc de contract de vânzare

Some turning points in the evolution of the judicial practice regarding the judgment replacing the sales contract

Emilian-Constantin MEIU

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Curtea de Apel București*

Rezumat: *Mecanismul formării contractelor de vânzare în dreptul românesc a suferit de-a lungul timpului modificări provocate de măsurile restrictive în ceea ce privește mai ales circulația juridică a imobilelor, astfel încât a reieșit nevoia încheierii unor precontracte care au ajuns să se generalizeze sub forma promisiunilor de vânzare. Obligațiilor ce decurgeau din aceste antecontracte le-a fost consacrată o formă de executare silită în natură sub denumirea de hotărâre care ține loc de contract, remediu ce a fost reglementat în mod sumar de către legiuitor în mai multe forme succesive, existând și perioade cu o lacună legislativă din această perspectivă. În consecință, aplicarea acestui remediu a suportat discuții multiple în doctrină și în jurisprudență, mai cu seamă ulterior anului 1989, când raporturile juridice au căpătat din ce în ce mai multă amploare, și apoi prin intrarea în vigoare a Codului civil din 2009, precum și a Legii nr. 14/2017. Unele dintre dificultățile de interpretare în materia antecontractelor au fost tranșate prin decizii obligatorii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție și Curtea Constituțională. În studiul de față am tratat câteva dintre aceste decizii împreună cu alte probleme legate de pronunțarea hotărârii care ține loc de contract, analizând problemele soluționate și eventuale soluții legislative viitoare în ceea ce privește unele dintre acestea.*

Cuvinte-cheie: *promisiune de vânzare, antecontract, teren agricol extravilan, hotărâre care ține loc de contract, art. 1669 C.civ., art. 1279 C.civ., art. 1683 C.civ., vânzarea bunului altuia, prețul vânzării, ipoteca legală a vânzătorului, art. 2386 pct. 1 C.civ.*

Abstract: *The mechanism for the formation of sales contracts in Romanian law has been altered in time due to restrictive measures concerning especially the legal transfer of immovable assets, thus resulting in the need to conclude pre-contractual*

Exproprierea pentru cauză de utilitate publică. Aspecte de legislație și jurisprudențiale

Expropriation in the public interest. Legislation and case-law

Georgeta-Carmen NEGRILĂ

Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție

Rezumat: De la intrarea în vigoare a Legii nr. 33/1994 au trecut aproape trei decenii, răstimp în care renumiți autori au elaborat studii, tratate de drept civil, cursuri universitare și alte lucrări științifice în cuprinsul cărora măsura exproprierii a fost analizată, astfel încât doctrina este una bogată în această materie. În anul 2004 a fost adoptată și prima reglementare cu caracter special în acest segment legislativ de interes public, Legea nr. 198/2004, act normativ în vigoare până la abrogarea dispusă prin Legea nr. 255/2010 care l-a succedat, fiecare dintre aceste legi fiind modificată și completată, uneori într-o dinamică accelerată.

Acest consistent interval de timp a permis și practicii judiciare să interpreteze normele acestor legi, să se pronunțe, unitar asupra unor chestiuni de drept și diferit asupra altora, să se unifice, atunci când a fost necesar, și să devină jurisprudență consolidată, iar Curții Constituționale să analizeze diferitele dispoziții ale acestora în cadrul controlului de constituționalitate și să pronunțe fie decizii interpretative prin care să se asigure respectarea exigențelor constituționale ale art. 44 din Legea fundamentală, fie decizii de admitere a unor excepții de neconstituționalitate, pentru a ne referi numai la cele cu efecte directe sau mediate în configurarea cadrului legal de referință.

Fără ca problematica acestei generoase teme să poată fi în mod real epuizată în cadrul demersului de față, ne propunem să punctăm unele dintre cele mai semnificative aspecte legislative și evoluții jurisprudențiale în materie, să subliniem unele diferențe între exproprierea reglementată prin dispozițiile dreptului comun și cea prevăzută de legea specială, să semnalăm clarificarea sensului unor prevederi legale în cuprinsul deciziilor pronunțate de instanța supremă în cadrul mecanismelor de unificare a practicii judiciare, încheind cu propuneri de lege ferenda, acolo unde am constatat că legislația este lacunară.

Cuvinte-cheie: expropriere – cadru normativ, dreptul comun și legea specială, definiție și principii generale, cauză de utilitate publică, despăgubire dreaptă și prealabilă, hotărâre judecătorească, decizie de expropriere, obiectul exproprierii,

Reflecții asupra controlului judecătoresc privind legalitatea actelor administrative tipice^[1]

Reflections on the judicial review of legality of the typical administrative acts

Cristian Daniel OANA

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție*

Rezumat: *Prezentul articol urmărește două obiective. În primul rând, intenționăm să evidențiem elementele mecanismului de control judecătoresc al actelor administrative cu caracter individual și normativ și relația dintre un model ideal, general și abstract al acestui mecanism și cazurile lui particulare, în discuție fiind luate dreptul Uniunii Europene și dreptul național. Înainte de a construi mecanismul și de a-i pune în lumină articulațiile, a fost necesar să prezentăm sumar rațiunile extrinseci (de natură istorică și politică) și intrinseci (de natură logică) ale acestui control. În al doilea rând, întregul articol este marcat de intenția metodologică de a arăta că problemele juridice pot fi mai bine înțelese apelând la idei și concepte care provin din alte științe socio-umane, cum ar fi: model-tip, rațiuni intrinseci și extrinseci, raționalitatea mijloace-scop. În sfârșit, articolul evidențiază și o anumită observație, să-i spunem filosofică, referitoare la conflictul valorilor juridice.*

Cuvinte-cheie: *excepție de nelegalitate, acțiune în anularea actelor administrative, principiul legalității, principiul stabilității (securității) raporturilor juridice, dreptul la apărare.*

^[1] Tema prezentului articol nu este întâmplător aleasă pentru a omagia împlinirea a 30 de ani de către Institutul Național al Magistraturii (INM). Judecător, cu o activitate neîntreruptă de peste 19 ani în instanță, dintre care 10 au fost dedicați contenciosului administrativ, am soluționat nenumărate acțiuni în anularea actelor administrative și excepții de nelegalitate. Nu am avut însă niciodată timpul necesar să reflectez în profunzime asupra acestor instituții fundamentale ale dreptului administrativ și nici asupra legăturii lor cu principiul separației și echilibrului puterilor în stat, cu principiul legalității și cu cel al stabilității (securității) raporturilor juridice. În calitate de formator cu normă întreagă, INM mi-a oferit posibilitatea (deoarece aceste instituții juridice se predau auditorilor de justiție din anul I) și un relativ răgaz (în comparație cu instanța) să înțeleg despre ce este vorba. Acest articol reprezintă varianta prescurtată a rezultatului la care am ajuns până în prezent și care – deși nu am avut deloc această intenție, mergând ca orice magistrat onest acolo unde mă duce gândul, atent să înlătur orice posibile erori și prejudecăți – nu aruncă o lumină prea favorabilă asupra reglementării naționale.

**Comunicarea actelor de procedură
în străinătate: în căutarea echilibrului just între
asigurarea garanțiilor procesuale, celeritatea
și eficiența procedurii**

**The service of documents abroad: searching
for a fair balance between ensuring the
procedural guarantees, speed and the efficiency
of the procedure**

Dr. Amelia-Raluca ONIȘOR

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Curtea de Apel București*

Rezumat: *Atât buna administrare a justiției, cât și protecția dreptului la un proces echitabil sunt influențate într-o mare măsură de notificarea și comunicarea actelor în cadrul unui proces. În litigiile transfrontaliere, eficiența notificării și comunicării actelor în străinătate contribuie în mod semnificativ la celeritatea procedurilor și reducerea costurilor. Acordurile bilaterale privind asistența judiciară reciprocă, Convenția de la Haga și Regulamentul reformat privind notificarea și comunicarea actelor au drept scop să asigure o comunicare în străinătate a actelor efectivă și fiabilă, pentru a facilita justiția internațională. Comunicarea rapidă și sigură a actelor este nerelevantă în absența asigurării unui anumit standard minim privind protecția dreptului la apărare. Regulamentul reformat introduce o schimbare importantă în paradigma comunicării actelor – un sistem centralizat IT, realizat din sisteme interconectate naționale, care poate să asigure transmiterea actelor judiciare și extrajudiciare. Este acest lucru suficient pentru a încuraja particularii să se implice mai mult în tranzacții transfrontaliere și să aibă încredere într-o justiție realizată în afara statului lor de naționalitate?*

Cuvinte-cheie: *notificarea și comunicarea actelor, Convenția de la Haga privind notificarea și comunicarea actelor, Regulamentul (CE) nr. 1393/2007, Regulamentul (UE) 2020/1784, citare în străinătate.*

Abstract: *Both the good administration of justice and the safeguarding of the right to a fair trial are highly influenced by the service of process. In cross-border cases, the efficiency of the service of documents abroad contributes significantly to*

Protecția victimelor violenței domestice prin mecanisme de drept civil

Protection of victims of domestic violence through civil law mechanisms

Cristina Raluca RADU

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Curtea de Apel București*

Rezumat: *Dificultățile ivite în reglementarea și aplicarea unor măsuri eficiente de prevenire și combatere a violenței domestice derivă atât din complexitatea și particularitățile acestui fenomen, cât și din modul în care întreaga societate, inclusiv legiuitorul și practicienii, se raportează la el.*

După numeroase modificări legislative, s-a identificat și perfecționat un mecanism flexibil și rapid de protejare efectivă a victimelor, cu un regim juridic specific – ordinul de protecție.

Cuvinte-cheie: *dimensiune, evoluție legislativă, ordin de protecție, domeniu de aplicare, minorul martor, probatoriu, măsuri.*

Abstract: *The difficulties encountered in the regulation and application of effective measures for preventing and combating domestic violence derive both from the complexity and the particularities of this phenomenon, and the way in which the whole society, including the legislator and the practitioners, relate to it.*

After countless legal amendments, a flexible and speedy mechanism for the effective protection of the victims has been identified and perfected, with a specific legal regime – the protection order.

Key-words: *dimension, legislative evolution, protection order, scope, minor witness, evidence, measures.*

§1. **Violența domestică din perspectivă sociologică, psihologică și economică**

Violența domestică reprezintă una dintre formele de violență cele mai frecvent întâlnite^[1], cu repercusiuni grave atât asupra vieții și sănătății victimelor, cât și

^[1] *Violența în familie în România: legislația și sistemul judiciar* – raport elaborat la 30 aprilie 2017 de Inițiativa Juridică pentru Europa Centrală și Eurasia (CEELI) a Asociației Baroului American.

Contestația la executare – evoluție legislativă, doctrinară și jurisprudențială

Enforcement appeal – legislative, doctrine and case-law development

Mihaela-Laura RADU

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Tribunalul București*

Rezumat: *Instituția contestației la executare s-a aflat într-o evoluție continuă, pe toate coordonatele care o configurează: natură juridică, obiect, subiecte, competența de soluționare, termene de exercitare și procedura de judecată. În studiul de față ne propunem o abordare structurată pe aceste paliere și prezentarea modului în care, după caz, legiuitorul a prevăzut, doctrina a tratat, iar instanțele judecătorești au aplicat dispozițiile legale în materia contestației la executare pe parcursul ultimilor 30 de ani.*

Cuvinte-cheie: *executare silită, creditor, debitor, titlu executoriu, instanța de executare.*

Abstract: *The institution of the enforcement appeal has continuously developed on all the coordinates characterizing it: legal nature, object, subjects, jurisdiction, time limits and court procedure. This study envisages an approach structured on these levels and the presentation of the manner in which the legislator has stipulated, the legal literature has analysed and the courts have applied the legal provisions in the field of the enforcement appeal during the last 30 years.*

Key-words: *enforcement, creditor, debtor, enforceable title, enforcement court.*

Remediul pus la dispoziție de legiuitor în faza de executare silită a fost de-a lungul timpului reprezentat de contestația la executare, pentru apărarea drepturilor debitorului, pentru garantarea desfășurării executării silite în condiții de legalitate, pentru apărarea drepturilor creditorului, dacă este cazul, pentru protejarea drepturilor și intereselor terților vătămați prin executarea silită.

Legislativ, doctrinar și jurisprudențial, instituția contestației la executare s-a aflat într-o evoluție continuă, pe toate coordonatele care o configurează: natură juridică, obiect, subiecte, competența de soluționare, termene de exercitare și procedura de judecată.

Suma drepturilor garantate de art. 8 și de art. 10 din Convenția europeană a drepturilor omului

The aggregate of the rights guaranteed by Article 8 and Article 10 of the European Convention of Human Rights

Roxana RIZOIU

Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii

Rezumat: Studiul de față privește raportul dintre, pe de o parte, protecția libertății de exprimare și, pe de altă parte, a dreptului la viață privată și a dreptului la protejarea reputației și își propune să stabilească dacă există o relație între nivelul de protecție pe care statul trebuie să îl asigure fiecăreia dintre aceste valori în funcție de calitatea persoanei care face obiectul raportajului, persoană care pretinde că viața sa privată sau alte drepturi garantate de art. 8 din Convenție au fost afectate în mod ilicit. De la răspundere penală pentru insultă sau calomnie până la răspundere civilă delictuală sau sancțiuni disciplinare dintre cele mai grave, practica ultimilor 30 de ani a evoluat (și) sub influența jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Cuvinte-cheie: libertate de exprimare, drept la respectarea reputației, politicieni, funcționari publici, magistrați, oameni obișnuiți.

Abstract: This study deals with relationship between, on one hand, the protection of the freedom of expression and, on the other hand, the protection of the right to private life and the protection of reputation and aims at establishing whether there is a relation between the level of protection that the State must ensure to each of these values taking into account the quality of the person subject of the article and who claims that his/her private life or other rights enshrined in Article 8 of the Convention have been affected in an illegal way. From the criminal responsibility for insult and defamation to civil responsibility or most severe disciplinary sanctions, the case-law of the last 30 years has evolved (also) under the influence of the European Court of Human Rights jurisprudence.

Key-words: freedom of expression, right to the respect of one's reputation, politicians, public servants, judges, private citizens.

Încuviințarea executării silită

Enforcement approval

Ruxandra SÎRGHI

Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Judecătoria Sectorului 6 București

Rezumat: Procedura încuviințării executării silită a fost influențată sub imperiul Codului de procedură civilă din 1865 de O.U.G. nr. 138/2000, Legea nr. 459/2006, Decizia Curții Constituționale nr. 458/2009, O.U.G. nr. 42/2009, Legea nr. 202/2010, iar, sub imperiul Codului de procedură civilă, de Decizia Curții Constituționale nr. 348/2014, Legea nr. 138/2014, Decizia Curții Constituționale nr. 895/2015, O.U.G. nr. 1/2016, Legea nr. 17/2017, Legea nr. 310/2018.

Termenele prevăzute de art. 666 alin. (1) și (2) C.proc.civ. sunt termene de recomandare.

În primă instanță, cererea se soluționează fără citare. Apelul exercitat împotriva încheierii privind încuviințarea executării silită se soluționează, în camera de consiliu, cu citarea doar a creditorului, dacă instanța o apreciază necesară.

Cererea de încuviințare a executării silită este de competența exclusivă a instanței de executare. Noțiunea de „domiciliu”, menționată în art. 651 C.proc.civ., are semnificația domiciliului debitorului menționat în cartea de identitate, chiar în situația în care acesta nu corespunde locuinței principale de fapt, cu excepția cazului în care aceasta a fost cunoscută prin alte mijloace creditorului, situație în care domiciliul are semnificația locuinței principale de fapt a debitorului.

Dacă instanța a încuviințat executarea silită într-o anumită modalitate, executorul judecătoresc nu poate efectua executarea silită printr-o altă modalitate în baza încheierii respective.

Încuviințarea executării silită se extinde doar asupra titlurilor executorii emise de executorul judecătoresc în cadrul procedurii de executare silită încuviințate, iar nu și asupra celor emise de către instanța de executare, și doar în măsura în care titlul respectiv vizează același debitor și aceleași elemente ale raportului execuțional.

Ca regulă, valoarea de titlu executoriu a contractului de credit nu se pierde ca efect al cesiunii de creanță, prin art. 58 alin. (5) din O.U.G. nr. 52/2016 fiind instituită o excepție în privința contractelor ce intră sub incidența dispozițiilor acestui act normativ.

Factura fiscală emisă în temeiul unui contract pentru furnizare de utilități publice nu constituie titlu executoriu în privința penalităților de întârziere și nici a sumelor reprezentând „sold restant”.

Contractul de locațiune încheiat sub forma înscrisului sub semnătură privată înregistrat la organele fiscale constituie titlu executoriu în privința penalităților de întârziere aferente chiriei.

În ipoteza invocării declarării scadenței anticipate a creditului, pentru a se putea reține exigibilitatea tuturor ratelor, este necesară dovedirea comunicării către debitor a declarării de către creditor a scadenței anticipate a creditului.

Dacă s-a pronunțat o soluție de respingere a încuviințării silită, nu se poate solicita din nou instanței încuviințarea executării silită decât dacă se formulează de către creditor o nouă cerere de executare silită, urmată de emiterea de către executorul judecătoresc a unei noi încheieri de deschidere a procedurii.

Cuvinte-cheie: *încuviințarea executării silită, istoric, reglementarea actuală, reguli procedurale de soluționare a cererii, competența, regimul căii de atac, efectele încheierii de încuviințare a executării silită, motive de respingere a cererii de încuviințare, efectele cesiunii de creanță asupra valorii de titlu executoriu a contractului de credit, valoarea de titlu executoriu a facturii fiscale emise în temeiul unor contracte pentru furnizare de utilități publice, valoarea de titlu executoriu a contractului de locațiune încheiat sub forma înscrisului sub semnătură privată înregistrat la organele fiscale, declararea scadenței anticipate a creditului – act unilateral supus comunicării – efecte, necesitatea reiterării cererii de executare silită de către creditor, urmată de emiterea unei încheieri de deschidere a procedurii de către executor, în ipoteza în care s-a pronunțat anterior o soluție de respingere a cererii de încuviințare a executării silită.*

Abstract: *The procedure for the issue of a writ of enforcement has been influenced under the 1865 Civil Procedure Code by G.E.O. no. 138/2000, Law no. 459/2006, the Decision of the Constitutional Court no. 458/2009, G.E.O. no. 42/2009, Law no. 202/2010, while under the Civil Procedure Code, by the Decision of the Constitutional Court no. 348/2014, Law no. 138/2014, the Decision of the Constitutional Court no. 895/2015, G.E.O. no. 1/2016, Law no. 17/2017, Law no. 310/2018.*

The time limits stipulated in art. 666 par. (1) and (2) of the Civil Procedure Code are not mandatory.

In first instance, the application is settled without summoning. The appeal against interlocutory order of enforceability is settled in the council chamber, summoning only the creditor, if the court deems it necessary.

The application for the writ of enforcement is under the sole jurisdiction of the enforcement court. The term „domicile”, mentioned in art. 651 of the Civil Procedure Code, means the debtor’s residence mentioned in the identity card, even if it isn’t the same with the main actual residence, unless the creditor knew it by other means in which case the domicile means the debtor’s main actual residence.

If the court approved the enforcement under a certain form, the bailiff cannot carry out the enforcement under any other form, based on that writ of enforcement.

The enforcement approval covers only enforcement titles issued by the bailiff within the approved enforcement procedure without those issued by the enforcement

Stabilirea judiciară a termenului în materia împrumutului de consumație

The judicial establishment of the time limit in the field of consumer loan

Camelia-Maria SOLOMON

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Curtea de Apel București*

Rezumat: *Stabilirea judiciară a termenului de restituire în materia împrumutului de consumație a fost prevăzută de Codul civil din 1864 și se bucură de o reglementare și în Codul civil din 2009.*

Studiul debutează prin evidențierea normelor cu relevanță în problematica examinată și analiza evoluției lor. Sunt identificate dispozițiile relevante din Codul civil din 1864, analizându-se în ce măsură s-au bucurat de continuitate în noul Cod civil; apoi sunt evidențiate dispozițiile cu caracter de noutate, fără corespondent în reglementarea anterioară, fiind prezentate o serie de soluții din doctrina și jurisprudența construite în interpretarea Codului civil din 1864 și măsura în care acestea se mențin prin raportare la noile dispoziții legale.

Studiul de față este rezultatul unui demers de cercetare aplicată, astfel că pornește cu predilecție de la aspectele care au determinat jurisprudență divergentă ori controverse în doctrina de specialitate și se dezvoltă pe coordonate menite a furniza judecătorului repere concrete în soluționarea acestui tip de acțiuni, atât din perspectiva normelor de drept substanțial, cât și a celor de procedură.

Astfel, sunt analizate în mod succesiv calificarea acțiunii, competența materială de soluționare, condițiile specifice acțiunii de stabilire a termenului de restituire a împrumutului, procedura aplicabilă, inclusiv din perspectiva probelor susceptibile a fi administrate, consecințele admiterii acțiunii din perspectiva redactării dispozitivului hotărârii judecătorești și a necesității parcurgerii unor demersuri suplimentare în vederea executării obligației de restituire a împrumutului, plasamentul pe axa timpului a termenului judiciar în raport cu data pronunțării hotărârii judecătorești.

Cuvinte-cheie: *împrumut de consumație, termen suspensiv, termen de executare, termen nedeterminat, termen judiciar, termen de restituire, daune-interese moratorii, scadență, ordonanță președințială, obligație de a face.*

Evoluția apelului în legislația procesual civilă din România

The evolution of the appeal in the Romanian civil procedure

Dr. Mirela STANCU

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Tribunalul Uniunii Europene
Conferențiar universitar la Facultatea de Drept
a Universității din București*

Rezumat: *Evoluția apelului în legislația procesual civilă din România în perioada dintre adoptarea în 1865 a primului Cod de procedură civilă modern și până în prezent reflectă, ca de altfel toată legislația în ansamblul său, influența concepțiilor socio-politice care au caracterizat fiecare dintre perioadele istorice traversate de România din 1865 și până în prezent.*

Perioada care a marcat în mod profund instituția apelului a fost cea a anilor 1952-1993. În perioada respectivă, suprimarea acestei căi de atac și a curților de apel a avut un efect dramatic asupra configurării instituției recursului și a competenței instanțelor judecătorești, iar efectele acestei reconfigurări s-au resimțit și după reintroducerea apelului și a curților de apel în 1993, până la abrogarea Codului de procedură civilă din 1865.

Prin noul Cod de procedură civilă s-a revenit la tradiția juridică existentă în România anterior transformărilor din anii 1948-1952, tradiție caracterizată prin așezarea competenței instanțelor de judecată pe principiul plenitudinii de competență a tribunalului să statueze în primă instanță și deci a curții de apel ca instanță de drept comun în materie de apel și prin exprimarea efectului devolutiv al apelului inclusiv în ceea ce privește soluțiile pe care le poate pronunța instanța de apel, în special în cazul în care prima instanță, în mod greșit, a soluționat cauza fără a intra în cercetarea fondului ori cu citarea nelegală a părții care a lipsit.

Cuvinte-cheie: *instituția apelului, tradiție juridică, evoluție, transformări.*

Abstract: *The evolution of the appeal in the Romanian civil procedure from the enactment in 1865 of the first modern Civil Procedure Code up to date reflects, as well as the legislation as a whole, the influence of the social-political conceptions characterizing each of the historical periods crossed by Romania from 1865 up to date.*

Intenția de a încheia contractul, intenția de negociere, solicitarea de ofertă și oferta de a contracta: trepte ale voinței juridice în contractele cu formare progresivă

Intention to conclude the agreement, intention to negotiate, request for an offer and the offer to contract: steps of the legal will in progressive agreements

Dr. Valeriu STOICA

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Profesor universitar emerit, Facultatea de Drept
a Universității din București*

Rezumat: În Codul civil, sunt utilizați mai mulți termeni în contextul reglementării ofertei de a contracta, dar distincți de aceasta. Este vorba de intenția de a încheia contractul [art. 1183 alin. (3) C.civ.], de intenția de negociere [art. 1189 alin. (1) C.civ.] și de solicitarea de ofertă/oferte [art. 1189 alin. (1) și art. 1190 C.civ.]. Care sunt determinațiile logice ale celor trei termeni? Care este forța lor juridică și ce legătură au cu oferta de a contracta?

Pentru a răspunde la aceste întrebări, o clarificare prealabilă se impune în legătură cu noțiunea de formare progresivă a contractului (§2). Demersul de clarificare va continua cu abordarea noțiunilor exprimate prin sintagmele intenția de a încheia contractul, intenția de negociere și scrisoarea de intenție (§3). Apoi, se va schița geometria logică variabilă a noțiunii de solicitare de ofertă/oferte (§4). În final, va fi conturată corelația dintre aceste trei noțiuni și oferta de a contracta, respectiv acceptarea ofertei, cu câteva concluzii privind treptele voinței juridice în procesul de formare a contractului (§5).

Cuvinte-cheie: procesul de formare a contractului, contracte cu formare progresivă, intenția de a încheia contractul, intenția de negociere, solicitarea de ofertă/oferte, oferta, acceptarea ofertei.

Abstract: The Civil Code uses several different concepts in the context of the offer to contract regulation. These are the intention to conclude the agreement [art. 1183 par. (3) of the Civil Code], the intention to negotiate [art. 1189 par. (1) of the Civil

Evoluția legislației și practicii judiciare cu privire la regimul juridic al incidentelor procedurale referitoare la competența instanței (excepția de necompetență, conflictul de competență)

The evolution of the legislation and judicial practice concerning the legal regime of the procedural incidents regarding the jurisdiction (The plea of lack of jurisdiction, the conflict of jurisdiction)

Mihnea-Adrian TĂNASE

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Curtea de Apel București*

Rezumat: În cuprinsul articolului, autorul realizează o analiză a evoluției dispozițiilor legale procesual civile în materia incidentelor procedurale referitoare la competența instanței pe parcursul ultimilor 30 de ani și a consecințelor produse de aceasta în practica judiciară. În acest sens, sunt trecute în revistă și analizate principalele noutăți legislative aduse în materie, succesiv, de Legea nr. 59/1993, O.U.G. nr. 138/2000, Legea nr. 202/2010 și Legea nr. 134/2010 (noul Cod de procedură civilă), punctele forte sau, după caz, vulnerabilitățile unora dintre acestea, atât din perspectiva autorului, cât și a doctrinei de specialitate.

Cuvinte-cheie: competență, ordine publică, ordine privată, excepție de necompetență, declinare de competență, conflict de competență.

Abstract: In this article, the author undertakes an analysis of the evolution of the legal civil procedure provisions in the field of the procedural incidents concerning the jurisdiction over the last 30 years and of its consequences in the judicial practice. To this end, the main legislative novelties brought in the field successively by Law no. 59/1993, G.E.O. no. 138/2000, Law no. 202/2010 and Law no. 134/2010 (the new Civil Procedure Code), the strengths or, accordingly, the vulnerabilities of some of them, both from the author's and from the legal literature's perspectives are reviewed and analysed.

Key-words: jurisdiction, public order, private order, plea of lack of jurisdiction, disclaimer of jurisdiction, conflict of jurisdiction.

**Obligația de plată a taxei judiciare de timbru.
Măsurile ce se impun a fi luate de către judecător atunci
când taxa judiciară de timbru aferentă cererii deduse
spre soluționare instanței judecătorești nu a fost
achitată sau a fost achitată în quantum inferior celui
legal. Sancțiunea procedurală aplicabilă în cazul
neconformării titularului acesteia**

**The obligation to pay stamp fees. Measures
to be taken by the judge when the stamp fee for
the application submitted to the court has not been paid
or has been paid in an amount that is inferior to the
legal one. The procedural sanction applicable to its
holder for failure to comply**

Dr. Delia Narcisa THEOHARI

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Curtea de Apel București*

Rezumat: *Prezentul articol tratează, nuanțat în raport de diferite ipoteze concrete, măsurile ce se impun a fi luate de către judecător atunci când taxa judiciară de timbru aferentă cererii deduse spre soluționare instanței judecătorești nu a fost achitată sau a fost achitată în quantum inferior celui legal, precum și sancțiunea procedurală aplicabilă în cazul neconformării titularului acesteia, respectiv anularea cererii ca netimbrată sau, după caz, ca insuficient timbrată.*

În cuprinsul articolului sunt prezentate și anumite chestiuni de drept, subiecte de controversă doctrinară și de practică judiciară neunitară, fiind propus spre dezbatere un punct de vedere argumentat în privința acestora. Cu titlu de exemplu, sunt analizate sfera de incidență a termenului de 5 zile, prevăzut de art. 33 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 pentru formularea cererii de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru, și raportul acestui text legal cu art. 12 alin. (1) din O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă; de asemenea, este indicată ordinea de prioritate în soluționare a cererii de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru și a cererii de reexaminare a modului de stabilire a

taxei judiciare de timbru atunci când reclamantul le formulează în același timp; totodată, nu este omisă analiza momentului de la care începe să curgă termenul pentru formularea cererii de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru, atunci când, în cadrul termenului de 10 zile prevăzut de art. 200 alin. (2) C.proc.civ., reclamantul formulează cerere de reexaminare împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru.

Cuvinte-cheie: *taxă judiciară de timbru, regularizare a cererii de chemare în judecată, excepție de netimbrare sau de insuficientă timbrare a cererii, anulare a cererii de chemare în judecată ca netimbrată sau ca insuficient timbrată, cerere de reexaminare împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru, cerere de ajutor public judiciar, cerere de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru.*

Abstract: *This article deals on a case-by-case basis according to different actual hypotheses, with the measures to be taken by the judge when the stamp fee for the application submitted to the court has not been paid or it has been paid in an amount that is inferior to the legal one, as well as the procedural sanction applicable for its holder's failure to comply, namely the annulment as unstamped or, accordingly, as insufficiently stamped.*

The article also presents certain legal issues, subjects for doctrinal controversy and non-unitary judicial practice, submitting for debate a reasoned point of view. For example, there is an analysis of the scope of the 5 days-period stipulated by art. 33 par. (2) of the G.E.O. no. 80/2013 for the application for legal aid in the payment of stamp fee, and of the relation between this legal text and art. 12 par. (1) of the G.E.O. no. 51/2008 on public legal aid in civil matters; also, the priority in dealing with the application for legal aid in the payment of the stamp fee and the application for the reassessment of the stamp fee is indicated when both are submitted by the claimant in the same time; furthermore, the analysis of the moment when the period for application for legal aid in the payment of stamp fee starts to elapse, when, within the 10 days period stipulated by art. 200 par. (2) of the Civil Procedure Code, the claimant submits an application for the reassessment of the stamp fee, is not left out.

Key-words: *stamp fee, regularisation of the application instituting proceedings, plea for failure to pay the stamp fee or underpay of the stamp fee, annulment of the application as unstamped or insufficiently stamped, application for the reassessment of the stamp fee, application for legal aid, application for legal aid in the payment of stamp fee.*

§1. Scurt istoric al reglementării incidente

Potrivit art. 20 alin. (1) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru^[1], taxele judiciare de timbru se plătesc anticipat.

^[1] M. Of. nr. 173 din 29 iulie 1997.

Verificarea condițiilor intrinseci și extrinseci ale cererii de chemare în judecată la sesizarea instanței de judecată

Verification of the intrinsic and extrinsic requirements of the application instituting proceedings in court

Alina Gabriela ȚAMBULEA

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Curtea de Apel București*

Rezumat: *Prezentul articol analizează condițiile intrinseci și extrinseci ale cererii de chemare în judecată, astfel cum au fost reglementate de Codul de procedură civilă din 1865 și de Codul de procedură civilă din 2010, evidențiind modificările legislative care au fost determinate, pe de o parte, de schimbarea realităților sociale și, pe de altă parte, de nevoia de a introduce un sistem obiectiv, care să răspundă atât nevoilor reclamanților de a fi îndrumați spre formularea unei cereri complete, cât și nevoii judecătorilor de a fi investiți cu o cerere care să îndeplinească condițiile formale pentru a putea fi judecată.*

Totodată, au fost analizate unele situații concrete, cum ar fi posibilitatea contestației evaluării obiectului cererii de chemare în judecată, evaluare realizată de reclamant în cuprinsul cererii și pe baza căreia se stabilește instanța competentă să soluționeze pricina, precum și soluțiile găsite în timp de legiuitor pentru ca exercitarea de către pârât a acestui drept să nu conducă la tergiversarea soluționării cauzei.

În ceea ce privește verificarea de către judecător a condițiilor intrinseci și extrinseci ale cererii de chemare în judecată, articolul analizează evoluția în timp a sancțiunilor ce puteau fi aplicate în situația în care cererea de chemare în judecată nu îndeplinea aceste condiții.

În final, articolul cuprinde câteva probleme de drept care au generat practică judiciară neunitară, fiind prezentate argumentele opiniilor exprimate, dar și o opțiune motivată a autorului.

Cuvinte-cheie: *cerere de chemare în judecată, condiții extrinseci și intrinseci, verificarea cererii, regularizare, evaluare, taxă de timbru, suspendare, anulare.*

Abstract: *This article analyses the intrinsic and extrinsic requirements of the application instituting proceedings, as regulated by the 1865 Civil Procedure Code*

Procedura aplicării de penalități, reglementată de art. 906 alin. (1)-(3) C.proc.civ.

The procedure for penalties stipulated by art. 906 par. (1)-(3) of the Civil Procedure Code

Dr. Stelian Ioan VIDU

Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Curtea de Apel Timișoara

Rezumat: Reglementarea penalităților conținută de art. 906 C.proc.civ. este rezultatul unei evoluții îndelungate îndreptate către identificarea unui mijloc eficient care să asigure executarea în natură a obligațiilor de a face și de a nu face care implică, pentru aducerea lor la îndeplinire, contribuția personală a debitorului.

Procedura de aplicare a penalităților, structurată în două etape, aplicarea lor prin încheiere definitivă [art. 906 alin. (1)-(3) C.proc.civ.] și fixarea lor prin încheiere executorie [art. 906 alin. (4) C.proc.civ.], a reușit să înlăture dezavantajele celor două mecanisme cominatorii precedente, daunele cominatorii și amenzile civile, constituind în prezent un sistem funcțional, apt să răspundă scopului declarat, acela de determinare a debitorului să execute în natură obligațiile care implică faptul său personal.

Materialul de față are în prim planul cercetării sale procedura aplicării penalităților, fiind analizate condițiile în care instanța poate obliga debitorul la plata acestora, apărările pe care debitorul le poate ridica în această procedură, natura juridică, precum și căile de atac ce pot fi formulate împotriva încheierii de aplicare a penalităților. Există și numeroase trimiteri la etapa fixării penalităților, abordare care este de natură să asigure o perspectivă cuprinzătoare asupra acestui mecanism cominatoriu.

Cuvinte-cheie: penalități, obligație intuitu personae, obligație care implică contribuția personală a debitorului, excepție de inadmisibilitate, contestație la executare.

Abstract: The regulation of penalties contained in art. 906 of the Civil Procedure Code is the result of a lengthy evolution oriented towards the identification of an efficient means to ensure the enforcement in kind of the obligations to do or to refrain from doing something which entails, for their fulfilment, the debtor's personal contribution.

The procedure for the application of penalties, structured in two stages, their application through final order [art. 906 par. (1)-(3) of the Civil Procedure Code] and their establishment through enforceable order [art. 906 par. (4) of the Civil Procedure Code], has managed to remove the disadvantages of the two previous coercive mechanisms, periodic penalty payments and civil fines, constituting now a functional

**Evoluția legislativă a ordonanței președințiale și
apariția unor proceduri asimilate în noile coduri.
Examen jurisprudențial cu privire la condițiile
ordonanței președințiale**

**The legislative evolution of interim measures
and the emergence of assimilated procedures
in the new codes. Case-law examination
of the requirements for interim measures**

Dr. Liviu Gheorghe ZIDARU

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Curtea de Apel București
Conferențiar universitar la Facultatea de Drept
a Universității din București*

Rezumat: *Prezentul studiu examinează cu precădere jurisprudența constituită pe temelii textelor referitoare la ordonanța președințială, de la adoptarea acesteia în anul 1900 și până în prezent. Se examinează natura pretoriană a acestei instituții juridice și condițiile specifice ordonanței președințiale, propunându-se interpretări menite să asigure coerența funcțională a măsurilor provizorii și urgente. Totodată, sunt examinate proceduri similare ordonanței președințiale și inspirate din aceasta, consacrate prin noul Cod civil, respectiv noul Cod de procedură civilă.*

Cuvinte-cheie: *ordonanță președințială, référé, condiții specifice ordonanței președințiale, jurisprudență, proceduri asimilate ordonanței președințiale, proprietate intelectuală, noul Cod civil, noul Cod de procedură civilă.*

Abstract: *This study mainly examines the case-law based on the text concerning interim measures, since its adoption in 1900 and up to date. The praetorian nature of this legal institution and the specific conditions of interim measures are under scrutiny, proposing interpretations intended to ensure the functional coherence of urgent provisional measures. Therewith, procedures similar to interim measures and inspired by it, consecrated by the new Civil Code and the Civil Procedure Code, are presented.*

Unele aspecte legate de infracțiunea de abuz în serviciu

Consideration on the abuse of office

Dr. Georgina BODORONCEA

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Procuror la Parchetul de pe lângă
Înalta Curte de Casație și Justiție*

Rezumat: *Abuzul în serviciu reprezintă una dintre cele mai controversate infracțiuni. Cu o reglementare constantă în categoria infracțiunilor de serviciu în codurile penale care s-au succedat începând cu Codul penal din 1936 și până în prezent, infracțiunea a devenit mult mai vizibilă odată cu incriminarea ei într-o formă agravată, ca infracțiune asimilată infracțiunilor de corupție, sancționată de art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea infracțiunilor de corupție.*

Controversa din jurul infracțiunii s-a concentrat în special pe ceea ce s-a considerat o lipsă de previzibilitate a textului incriminator, arătându-se că sfera relațiilor de serviciu este atât de largă încât orice persoană aflată într-o relație cu un angajator, fie ca funcționar public, fie ca funcționar privat, poate comite infracțiunea în cazul celei mai ușoare încălcări a sarcinilor ce îi incumbă în raport cu calitatea deținută.

Textul infracțiunii a fost reconfigurat în bună parte prin Decizia Curții Constituționale nr. 465/2016, care, odată cu declararea neconstituționalității sintagmei „îndeplinește în mod defectuos” din conținutul infracțiunii, a restrâns sfera atribuțiilor de serviciu a căror încălcare poate atrage întrunirea elementelor de tipicitate la cele prevăzute în legislația primară (legi, ordonanțe și ordonanțe de urgență), care pot fi totuși detaliate prin dispoziții ce aparțin unor acte ce fac parte din legislația secundară.

Calitatea subiectului activ, de funcționar public sau privat, a atras după sine și alte controverse, legate de stabilirea raportului în care se află infracțiunea de abuz în serviciu cu alte infracțiuni care au același subiect activ calificat, atunci când actul de serviciu încălcat reprezintă unica activitate infracțională comisă de funcționar.

Analiza acestor probleme care țin de tipicitatea infracțiunii de abuz în serviciu reprezintă direcțiile în care a fost dezvoltat prezentul material.

Cuvinte-cheie: *abuz în serviciu, infracțiune asimilată celor de corupție, funcționar public, funcționar privat, persoană juridică, Curtea Constituțională, legislație primară, legislație secundară, act de executare, raport de subsidiaritate.*

Percheziția domiciliară – concept, delimitare și încuviințare

Home search – concept, delimitation and approval

Remus BUDĂI

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Procuror la Direcția Națională Anticorupție*

Rezumat: *Articolul își propune să cerceteze unele aspecte privind cadrul de reglementare a instituției percheziției domiciliare. În aceste sens, sunt avute în vedere câteva elemente de ordin istoric, pentru ca ulterior să fie prezentate în mod analitic conceptul și clasificarea perchezițiilor domiciliare, noțiunea de domiciliu proprie dreptului procesual penal prin comparație cu aceeași noțiune existentă în alte ramuri de drept sau în jurisprudența europeană, relația cu alte procedee probatorii (cercetarea la fața locului, ridicarea de obiecte, percheziția corporală, percheziția unui vehicul, percheziția informatică, reconstituirea) sau delimitarea de activități aparent similare, desfășurate în afara cadrului procesual penal. De asemenea, sunt prezentate detaliat condițiile și procedura de încuviințare ale procedurii probatorii.*

Cuvinte-cheie: *percheziție domiciliară, Codul de procedură penală, proces penal, procedeu probatoriu, organ judiciar.*

Abstract: *The article undertakes to examine certain aspects concerning the regulatory framework for home search. To this end, after reviewing some historical elements, the concept and classification of the following notions are analytically presented: home search, the concept of domicile specific to criminal procedure in comparison to the same concept from other branches of law or from the European case-law, the relation with other evidentiary procedures (site investigation, seizure of objects, bodily search, vehicle search, IT search, reconstruction), as well as the delimitation of apparently similar activities carried out outside the criminal procedure framework. Furthermore, the requirements and the procedure for the approval of the evidentiary procedure are presented in detail.*

Key-words: *home search, Criminal Procedure Code, criminal proceedings, evidentiary procedure, judicial body.*

**Combaterea abuzului sexual asupra copiilor prin
incriminarea infracțiunilor de viol și act sexual cu un
minor. Distincții dintre infracțiunea de viol prevăzută
de art. 218 C.pen. și infracțiunea de act sexual cu un
minor prevăzută de art. 220 alin. (2) C.pen.**

**Combating sexual abuse of children
by criminalizing rape and sexual intercourse with a
minor. Distinctions between the crime of rape
stipulated by art. 218 of the Criminal Code and the
crime of sexual intercourse with a minor stipulated by
art. 220 par. (2) of the Criminal Code**

Oana CHICHERNEA

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Procuror la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție*

Rezumat: *Protejarea copilului împotriva oricărei forme de violență sexuală este un angajament asumat de statul român în acord cu Convenția pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, adoptată la Lanzarote la 25 octombrie 2007, precum și cu Directiva 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale și a pornografiei infantile.*

Problematica încadrării juridice a faptei constând în întreținerea unui act de penetrare sexuală asupra unui minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani, în ipoteza în care fapta a fost comisă în absența rezistenței fizice a victimei sau cu consimțământul copilului, aduce în discuție necesitatea efectuării de către organele judiciare a unei anchete efective, în care autoritățile trebuie să verifice toate faptele și să pronunțe o decizie bazată pe evaluarea tuturor circumstanțelor specifice, urmărirea penală și constatările acesteia urmând a fi axate pe problema lipsei consimțământului copilului.

Prin acordarea unei atenții sporite vulnerabilității deosebite a copiilor și factorilor psihologici speciali implicați în cauze cu viol asupra minorilor, precum și printr-o abordare a probațiunii adaptată la copil, ce ar trebui să includă administrarea probei cu expertiza psihologică, organele judiciare vor asigura nu numai o protecție efectivă

victimei minore, prin luarea unor măsuri de protecție adaptate nevoilor acesteia, dar și aplicarea eficientă a dispozițiilor legale în vederea sancționării oricărui act sexual neconsimțit.

Cuvinte-cheie: abuz sexual asupra copiilor, anchetă efectivă, aprecierea consimțământului, act sexual neconsimțit.

Abstract: Child protection against any types of sexual violence is a commitment undertaken by the Romanian state according to the Convention on the protection of children against sexual exploitation and sexual abuse, signed at Lanzarote on 25th October 2007, as well as Directive 2011/93/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on combating the sexual abuse and sexual exploitation of children and child pornography.

The issue of the legal qualification of the conduct consisting in an act of sexual penetration on a minor who has not reached the age of 14 years old, where the act was committed without the victim's physical resistance or with the child's consent, brings up the need for the judicial bodies to carry out an effective investigation in which the authorities must verify all the facts and to issue a decision based on the evaluation of all the specific circumstances, the criminal investigation and its findings focusing on the issue of the child's consent's absence.

By paying an increased attention to the special vulnerability of children and the particular psychological factors involved in cases of rape against minors, as well as through a child-friendly approach of the evidence which should include a psychological expert's report, the judicial bodies shall ensure not only an effective protection of the minor victim by taking protective measures adapted to its needs, but also the efficient application of the legal provisions with a view to penalising any non-consensual sexual act.

Key-words: sexual abuse of children, effective investigation, consent assessment, non-consensual sexual act.

§1. Introducere

Abuzul sexual asupra copiilor reprezintă o violare gravă a drepturilor fundamentale, în special drepturile copiilor la protecția și îngrijirea necesare pentru bunăstarea lor, astfel cum se stipulează în *Convenția Organizației Națiunilor Unite din 1989 cu privire la drepturile copilului*^[1] și în *Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*.

Protejarea copilului împotriva oricărei forme de exploatare sexuală și de violență sexuală este un angajament asumat de statul român în acord cu *Convenția pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale*, adoptată la

[1] Ratificată de România prin Legea nr. 18/1990 (republicată în M. Of. nr. 314 din 13 iunie 2001).

Obținerea datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului

Obtaining traffic and location data processed by providers of public electronic communications networks or providers of electronic communications services intended for the public

Alexandru Bogdan GEORGESCU

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Procuror la Parchetul Militar de pe lângă
Tribunalul Militar București*

Rezumat: *Instituția obținerii datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului a generat, în timp, numeroase controverse atât în spațiul profesional, cât și în cel public, atât intern, cât și pe plan european. A fost supusă unor redefiniri legislative succesive și a făcut obiectul mai multor decizii ale Curții Constituționale. Totodată, și-a dovedit utilitatea practică în cadrul probatorului în cauzele penale.*

Așa cum este reglementată astăzi (art. 152 C.proc.pen. și Legea nr. 506/2004), instituția prezintă garanțiile necesare privind respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor ale căror date fac obiectul operațiunilor de stocare și furnizare, aspect reținut și în deciziile Curții Constituționale a României.

Cuvinte-cheie: *date de trafic, localizare, listing telefonic, interes public, viață privată, omor, abuz sexual, art. 152 C.proc.pen., Legea nr. 506/2004.*

Abstract: *The institution of obtaining traffic and location data processed by providers of public electronic communications networks or providers of electronic communications services intended for the public has generated, over time, numerous controversies both in the professional and public space, both internally and at European level. It was subjected to successive legislative redefinitions and was the subject of several decisions of the Constitutional Court. At the same time, it proved its practical usefulness in the evidence in criminal cases.*

Infracțiunea continuată. Quo vadis?

Continued crime. Quo vadis?

Corneliu S.F. IFTIM

Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii

Procuror la Parchetul de pe lângă

Înalta Curte de Casație și Justiție

Rezumat: *Lucrarea de față își propune să realizeze o radiografie a infracțiunii continuate în doctrina și în jurisprudența care au marcat-o în ultimele codificări penale, din perspectiva a două dintre condițiile sale de existență, respectiv unitatea de rezoluție și identitatea subiectului pasiv.*

Punctul de referință pentru adoptarea oricărei soluții referitoare la aspectele controversate care au gravitat în jurul celor două condiții îl reprezintă natura juridică a infracțiunii continuate, creată inițial pe fundamente umane, pentru ca în final să devină o ficțiune juridică, o unitate legală care își justifică tratamentul penal agravat prin condițiile sale de existență care trebuie interpretate în mod strict, corespunzător devierii pluralității de fapte materiale de la regula pluralității de infracțiuni.

Acțiunile sau inacțiunile componente ale infracțiunii continuate presupun un element subiectiv propriu, de sine stătător și care implică un act de conștiință și un act de voință, iar legătura de dependență cu elementul subiectiv specific infracțiunii continuate impune intenția ca formă de vinovăție.

Ca proces psihic, rezoluția unică trebuie înțeleasă calitativ, ca o rezoluție care se formează asupra unei anumite activități și care poate genera o serie neîntreruptă de acțiuni, dar care poate în același timp să se păstreze pentru ca, după un anumit timp, să declanșeze noi acțiuni. Noțiunea a suscitat controverse referitoare la gradul ei de determinare, doctrina și mai ales practica judiciară oferind criterii pe baza cărora se poate stabili dacă acțiunile sau inacțiunile se unesc într-o singură infracțiune, precum și criterii de determinare a condițiilor în care rezoluția infracțională, anterioară primei acțiuni sau inacțiuni, se poate scinda pe parcursul realizării activității infracționale, dând naștere concursului de infracțiuni.

Identitatea subiectului pasiv nu a cunoscut o trimitere legală până la reforma penală din anul 2014, când a fost consacrată în noua codificare. Cu toate acestea, Deciziile Curții Constituționale nr. 368/2017 și nr. 650/2018 au exclus-o din dreptul pozitiv, tranșând dezbaterile doctrinare și jurisprudențiale purtate în jurul ei din perioada în care era consacrată ca o condiție de existență, minoritar, doar la nivel doctrinar.

Evoluția instituției indică nevoia unei modificări legislative care să readucă infracțiunea continuată în parametrii firești, aceia care îi determină și natura juridică, chiar în condițiile în care acest lucru nu mai poate fi realizat, cel puțin temporar, prin cerința identității subiectului pasiv.

Cuvinte-cheie: *infracțiune continuată, natură juridică, intenție, rezoluție unică, subiect pasiv, continuitate.*

Abstract: *The present study proposes an x-ray of the continued crime in the doctrine and jurisprudence that marked it in the last criminal codifications, regarding two of its conditions of existence, namely the unit of resolution and the identity of the passive subject.*

The point of reference for the adoption of any solution regarding the controversial aspects that gravitated around the two conditions is the legal nature of the continued crime, initially created on humanitarian grounds, in order to finally become a legal fiction, a legal unit that justifies its aggravated criminal treatment by the conditions of existence that must be interpreted restrictively, corresponding to the deviation of the plurality of material facts from the rule of the plurality of crimes.

The actions or inactions that are part of the continued crime presuppose a subjective element of their own, independent and involving an act of conscience and an act of will, and the dependency link with the subjective element specific to the continued crime imposes intent as a form of guilt.

As a mental process, the unique resolution must be understood qualitatively, as a resolution that is formed on a certain activity and that can generate an uninterrupted series of actions but that can at the same time be preserved in order to, after a certain time, trigger new actions. The notion raised controversies regarding its degree of determination, the doctrine and especially the judicial practice providing criteria on the basis of which it can determine whether the actions or inactions are united in a single crime, as well as criteria for determining the conditions in which the previous criminal resolution, prior to the first action or inaction, can be split during the execution of the criminal activity, giving rise to the contest of crimes.

The identity of the passive subject didn't have a legal reference until the criminal reform in 2014, when it was established in the new codification. However, the Decisions of the Constitutional Court no. 368/2017 and no. 650/2018 excluded it from positive law, ending the doctrinal and jurisprudential debates conducted around it from the period when it was consecrated as a condition of existence, in the minority, only at the doctrinal level.

The evolution of the institution indicates the need for a legislative change that would bring the continued crime back to its natural parameters, those that also determine its legal nature, even in conditions where this can no longer be achieved, at least temporarily, by requiring the identity of the passive subject.

Key-words: *continued crime, legal nature, intention, single resolution, passive subject, continuity.*

Acoperirea prejudiciului în procesul penal. În căutarea identității: circumstanță atenuantă, criteriu de individualizare, cauză de nepedepsire

Damage compensation in criminal proceedings. Looking for the identity: mitigating circumstance, criterion for individualising, non-punishment case

Lavinia Valeria LEFTERACHE

Judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție
Șef de promoție Institutul Național al Magistraturii,
promoția 1994/1995

Rezumat: Acoperirea prejudiciului prezintă o semnificație juridică diferită în raport de momentul la care intervine (în cursul procesului penal ori în cursul executării pedepsei) și de natura infracțiunii comise. O atare pluralitate de soluții juridice, provenind din același fapt, ridică în mod firesc întrebări privind egalitatea în fața legii ori nevoia de clarificare a scopului legii.

Fără să își propună să susțină o unică soluție, analiza de față se concentrează pe elementele care au sprijinit utilitatea instituțiilor juridice care descriu efectele acoperirii prejudiciului. Sunt prezentate și argumentele care au determinat admiterea unor excepții de neconstituționalitate, în scopul de a evita repetarea unor erori legislative de natură să submineze utilitatea normelor. Absența unor statistici judiciare, de natură să arate în care dintre identitățile sale este mai frecvent prezentă acoperirea prejudiciului, face însă ca analiza eficienței juridice să se rezume la argumente care țin de interpretarea normei.

Cuvinte-cheie: acoperirea prejudiciului, circumstanță atenuantă, criteriu de individualizare, cauză de nepedepsire.

Abstract: The damage compensation has different legal significations according to the time when it occurs (during the criminal proceedings or during the enforcement of the sentence) and to the nature of the offence. Such plurality of legal solutions, having the same source, naturally raises questions concerning the equality before the law or the need to clarify the purpose of the law.

Without aiming to advocate a single solution, this analysis focuses on the elements that support the utility of the legal institutions describing the effects of the compensation of damages. The arguments that led to the admission of certain

Câteva aspecte, mai vechi sau mai noi, despre infracțiunea de înșelăciune

Considerations, whether old or new, on the deceit offence

Dr. Cristina ROTARU RADU

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție
Profesor universitar la Facultatea de Drept
a Universității din București*

Rezumat: Studiul își propune să facă o scurtă trecere în revistă a istoricului acestei instituții, să pună în evidență modul cum a fost percepută această infracțiune în ultimii 30 de ani, să facă o scurtă caracterizare a variantelor pe care le-a cunoscut infracțiunea de înșelăciune și să pună în discuție cazurile cele mai des întâlnite în practică în care această infracțiune se poate confunda cu o alta.

Cuvinte-cheie: înșelăciune, inducere în eroare, furt, abuz de încredere, abuz de încredere prin fraudarea creditorilor, mijloace frauduloase, înșelăciune în convenții, înșelăciune prin emiterea unui cec fără acoperire, filă cec lăsată drept garanție.

Abstract: The study aims to provide a brief overview of the history of this institution, to highlight the way in which this offence has been perceived over the last 30 years, to achieve a short characterization of the manifestations of the deceit offence and to submit for debate the most common cases found in practice where this offence can be mistaken for another.

Key-words: deceit, mislead, theft, breach of trust, breach of trust by defrauding the creditors, fraudulent means, misrepresentation in conventions, fraud by issuing a dishonoured cheque, cheque form left as security.

Cauze celebre, cunoscute în presă ca dosarele Bancorex, dosarul Gerald, dosarele FNI sau dosarul Vrăjitoarelor, au un numitor comun. Toate au ca obiect, pe lângă alte infracțiuni, pe cea de înșelăciune. De la apropierea frauduloasă a unor imobile, la căderea unor bănci, de la obținerea frauduloasă a unor sume de bani prin precizarea viitorului, la crearea unor pagube importante unor instituții publice, vorbim despre fapte care pot intra sub umbrela infracțiunii de înșelăciune.

Aspecte de ieri și de astăzi privind aplicarea legii penale mai favorabile în cursul procesului

Past and present considerations on the application of the more favourable criminal law during trial

Dr. Florin STRETEANU

*Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii
Profesor universitar la Facultatea de Drept a Universității
„Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca*

Rezumat: *Aplicarea legii penale mai favorabile în cazul infracțiunilor care nu au fost definitiv judecate are o lungă tradiție în dreptul penal român, fiind consacrată de toate Codurile penale moderne, începând cu cel din 1865. Presentul studiu își propune, într-o primă parte, să analizeze maniera în care a fost abordată de-a lungul timpului în jurisprudență și în doctrină problema determinării legii penale mai favorabile în cazul reglementărilor complexe, care vizează mai multe instituții de drept penal. Astfel, se constată că, încă din anii 1920, mecanismul utilizat era cel al aplicării legii mai favorabile în raport de fiecare instituție care poate funcționa autonom, soluție promovată până la Decizia nr. 265/2014 a Curții Constituționale. Prin această decizie s-a statuat că în determinarea și aplicarea legii penale mai favorabile nu este posibilă combinarea unor dispoziții din legile succesive, fiind consacrat așa-numitul mecanism al aplicării globale. În a doua parte, studiul de față își propune determinarea limitelor domeniului de aplicare al acestei aplicări globale. Se arată astfel că principiul aplicării globale interzice doar combinarea de către judecător a unor dispoziții pe care el este chemat a le aplica, dar nu intră în calcul alegerile pe care un alt judecător le-a făcut, referitor la legea mai favorabilă, într-o altă cauză cu privire la altă infracțiune comisă de același infractor sau la o instituție de aplicare precedentă. De asemenea, dacă prin legea nouă se reglementează o instituție a cărei aplicare este obligatorie, cum este cazul unei amnistii aplicabile cu privire la una dintre fapte, obligativitatea aplicării legii noi nu se impune în cazul celorlalte fapte.*

Cuvinte-cheie: *lege mai favorabilă, dezincriminare, aplicare globală a legii mai favorabile, concurs de infracțiuni.*

Abstract: *The application of the more favourable criminal law concerning the criminal offences that have not been finally settled enjoys a long tradition in the Romanian criminal law, being consecrated by all the modern Criminal Codes,*

Verificarea legalității și regularității sesizării instanței

The assessment of lawfulness and validity in seizing the court

Alexandra Mihaela ȘINC

Formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii

Rezumat: Într-o accepțiune apropiată de cea modernă, verificarea regularității sesizării instanței a fost introdusă în legislația noastră în 1960, odată cu modificarea Codului de procedură penală din 1936. Sub imperiul Codului de procedură penală anterior, instituția era reglementată în cuprinsul art. 300, pentru ca, odată cu intrarea în vigoare a actualului Cod de procedură penală, să fie introdusă reglementarea mai complexă a camerei preliminară. Ca urmare a mai multor decizii succesive ale Curții Constituționale, configurația instituției a fost modificată în mod semnificativ prin Legea nr. 75/2016, dobândind caracteristici care o apropie mai mult de faza de judecată.

O serie de probleme controversate apărute sub imperiul codului anterior rămân de actualitate (definirea noțiunilor de „legalitate” și „regularitate a sesizării instanței”, raportul dintre cele două, relația dintre constatarea nulității unor acte de urmărire penală și regularitatea actului de sesizare), cu privire la altele problemele practice și, respectiv, soluțiile doctrinei și jurisprudenței s-au schimbat semnificativ (verificarea legalității și temeiniciei rechizitoriului, efectele lipsei încadrării sau ale greșitei încadrări cu privire la regularitatea sesizării). Există și o serie de probleme ivite sub imperiul legii actuale, cea mai importantă fiind insuficienta descriere a faptei ca o cauză de neregularitate a actului de sesizare.

În lipsa unei literaturi juridice tradiționale în materie, revine doctrinei și jurisprudenței contemporane rolul de a oferi dezlegare unor probleme cu privire la care ne-am limitat să propunem posibile soluții.

Cuvinte-cheie: camera preliminară, legalitatea sesizării, nulitate, rechizitoriu, regularitatea sesizării.

Abstract: With a meaning close to the modern one, the assessment of lawfulness and validity in seizing the court entered our legislation in 1960, together with the amendment of the 1936 Criminal Procedure Code. Under the auspices of the previous Criminal Procedure Code, the institution was regulated under art. 300, but the entry into force of the current Criminal Procedure Code introduced the more complex